

Det er s'gu svært at være mand i en kvindbefrielsestid

Ja, det er s'gu svært at være mand i en kvindbefrielsestid. Der var en gang, at det hele var nemmere. Det var før kvinderne begyndte at røre på sig.

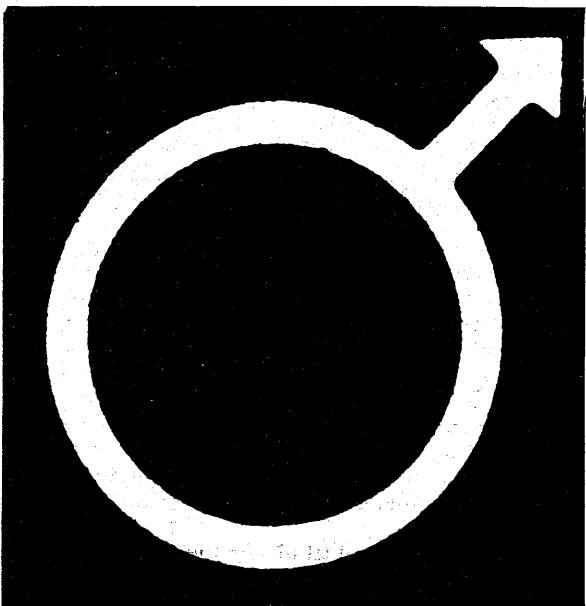
Dengang var det så nemt at kæmpe for fremskridtet, fordi det vedrørte aldrig os selv. Vi kæmpede for arbejderens sag, for befolkningerne i den tredje verden - altsammen så herligt uforpligtede, fordi det ikke vedrørte vores egen hverdag.

Nu går den ikke længere mænd! Revolutionen er nået til os selv. Mændene bliver nu tvunget til at analysere deres samfundsmæssige placering i de kapitalistiske lande. Og de tvinges til at analysere den i forhold til kvindens dobbelte undertrykkelse. Herefter må mændene så tage stilling for eller imod den nye kvindebevægelse.

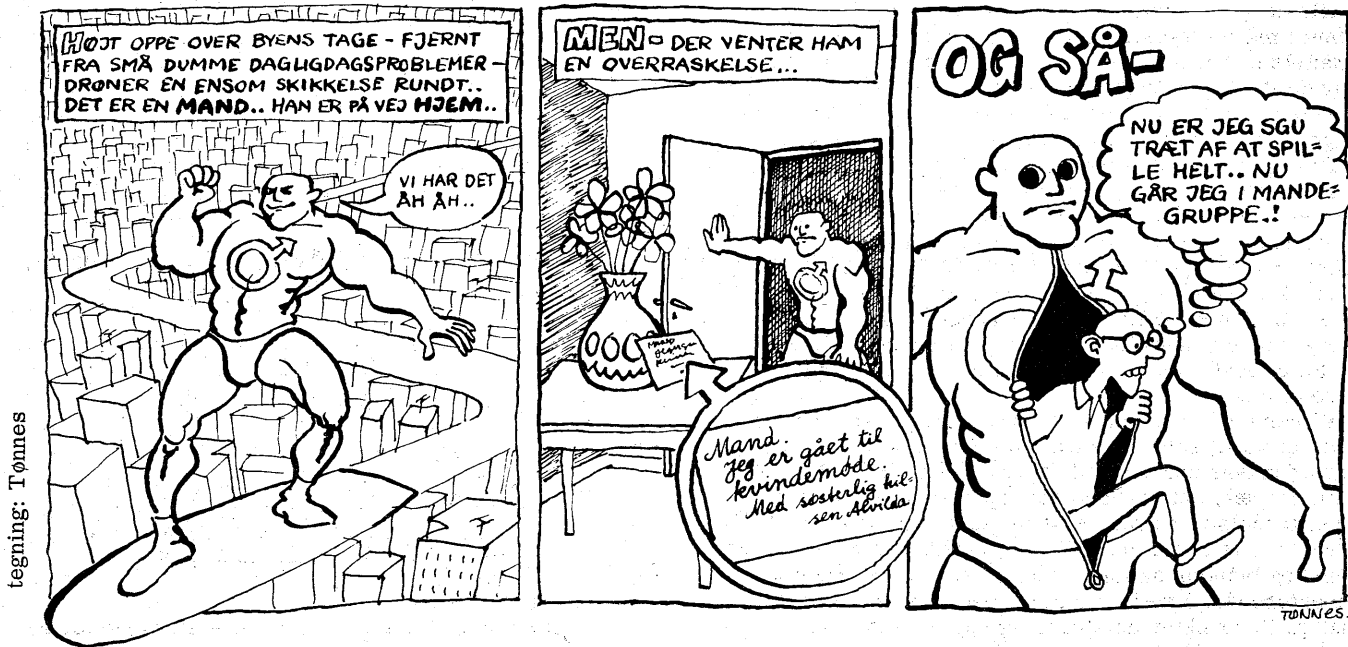
Indtil videre er det næsten kun kvinder, som har ytret sig i disse sager, men vi bringer denne gang to gange tre indlæg om mændene i den nye kvindebevægelse - skrevet af mænd.

Birger Steen Nielsens indlæg er en om arbejdet og forkortet udgave af et oplæg fra Krabbesholm-Seminariet i sommeren 1971. De øvrige indlæg er skrevet og tegnet specielt til politisk revy.

Fælles for disse oplæg er ønsket om solidaritet med den nye kvindebevægelse og viljen til at tage udfordringen op.

Mandesymbolet er også overtaget af isenkrammerne - som symbolet på godt kram.

tegning: Tønnes

KVINDESOLIDARITET ER HANDLING

Den nye kvindebevægelse har klart tilkendegivet, at den ønsker at løse problemerne uden mændenes indblanding og denne holdning praktiseres i det daglige ved at pigerne f. eks. afholder møder, hvor mænd er forment adgang. I denne situation føler mange mænd, at de "brænder inde" med synspunkter og "gode råd", men den nye bevægelses kvinder har svaret hertil, at mændene i stedet kunne danne deres egen bevægelse. Denne bevægelse kunne arbejde for mænders frigørelse fra samfundets mandsdominerede mønster ved at kræve retten til at le, græde og sætte sig uden for prestigeræset.

Resultatet har indtil videre dog været, at selv sympatiserende mænd føler sig passiviserede. Nu hvor mændene ikke kan optræde i den traditionelle lederrolle, er de fleste blot henfaldet til en afventende holdning, men det mest problematiske ved denne passivitet er, at mange mænd i dag føler, at kvindernes frigørelseskamp ikke vedrører dem personligt, men derimod drejer sig om "samfundet" eller andre fjerne og uforpligtende begreber.

Alligevel berører frigørelseskampen mændene personligt - hvadenten de støtter den eller ej - og jeg vil illustrere dette med nogle eksempler fra hverdagen.

Dameferie

For snart to år siden hørte jeg om nogle piger, som skulle på "dameferie", dvs. en ferie, hvor de kunne slappe af uden mændene. Dengang forstod jeg ikke et suk af, hvad en "dameferie" kunne gavne, men i dag står det vel klart for alle, at "dameferien" var pigernes eneste mulighed for at være sammen mændenes stadige bedrevidende indblanding. Mænd er jo netop opdraget til at indtage den beskyttende og alvidende rolle.

Det er her vigtigt at huske, at hele rødstrømpebevægelsen har haft sit udspring i de progressive familier, netop fordi venstreorienterede mænd ikke har formået (eller ønsket) at gøre op med opdragelsen og deres egen rolle som undertrykker. Mænd, der i dag vil solidariseres sig med kvindebevægelsen, må derfor bekæmpe deres rolle som undertrykker og skabe "dameferie" i det daglige ved ikke altid at falde tilbage i den beskyttende og dominerende mandsholdning.

Kravet om "dameferie" må yderligere følges op med en støtte og betydelig arbejdsindsats i husligt arbejde, således at kvindens traditionelle stavnsbånd i hjemmet aktivt nedbrydes indefra.

Diskrimination

Næsten dagligt er vi vidne til at kvinder må finde sig i diskrimination fra samfundets side og mændene må deltage aktivt i protesterne mod samfundets kønsdiskriminerende barrierer. Herom kan de fleste progressive mænd være enige.

Derimod er selv progressive mænd sjældent opmærksomme på den særlige diskrimination, som findes i de utallige nedværdigende myter om kvinder, som verserer blandt mænd. F. eks. var jeg for nogle måneder siden til en fest, hvis afslutning mange må have oplevet andre steder. Da klokken nærmede sig seks om morgenen og alt var almindelig opløsning, stod kvinderne og trippede for at komme hjemad, medens mændene ville feste videre. Dette viser den traditionelle diskrimination i en nøddeskal: kvinderne føler ansvaret overfor familien derhjemme, medens mændene ønsker at optræde på slap linie til det allersidste. Ved denne fest skete det usædvanlige, at nogle piger angreb mændene for deres usolidariske holdning: hvorledes kunne de på den ene side påstå at støtte den nye kvindebevægelse og derefter i den konkrete situation udvise en total mangel på solidaritet? - Efter en lang debat lykkedes det endeligt at komme hjemad, men det var nu tydeligt, at mændene (deres opdragelse tro), brændte efter at få det sidste ord. Da vi skiltes råbte en af dem efter de piger, der havde ført angrebet: "Intelligente kvinder knepper dårligt(!)"

Vis solidaritet

Med disse eksempler vil jeg gerne vise, at også sympatiserende mænd stadig må anses for undertrykkere af kvinderne. Fremfor den passive og usikre holdning, som de fleste mænd i øjeblikket har til kvindebevægelsen, kan vi gennem vore handlinger vise solidaritet med kvindebevægelsen. Jeg kommer til at tænke på et gammelt Lenin-citat: "Dem der ikke er med os, er mod os".

Vi kan ikke forvente at blive hørt før vi gennem handling har vist vor solidaritet. Derfor må vi først erkende, at vi også selv er undertrykkere.

Nedenstående "seks punkter for kvindesolidaritet" er en opfordring til handling:

1. Som alle andre mænd er du opdraget til at være undertrykker. Bekæmp denne opdragelse.
2. Du behøver ikke altid at have en forklaring på re-de hånd.
3. Deltag ikke i udbredelsen af nedværdigende myter om kvinder.
4. Påtag dig mere end halvdelen af pligterne med hus, hjem og børn.
5. Bekæmp alle samfundets kønsdiskriminerende barrierer.
6. Vis kvindesolidaritet.

STEEN BILLE LARSEN

REVOLUTIONEN KRÆVER SIN MAND FULDT OG HELT

Vores umiddelbare reaktion på rødstrømpebevægelsen kan - nu hvor 'den første fase' er lidt på afstand - nærmest kun beskrives som tragikomisk: tvangsmæssigt reproducerede vi i vores affærdigelse af bevægelsen - alle de gode grunde, der var til dens opståen. Vores adfærd må for rødstrømperne ha betydet en stor bekræftelse. Truet på det kraftigste i vores potens og (for de fleste ubevidst) tynget af skyldfølelse, blev vi enten aggressive og skældte ud eller søgte at latterliggøre bevægelsen.

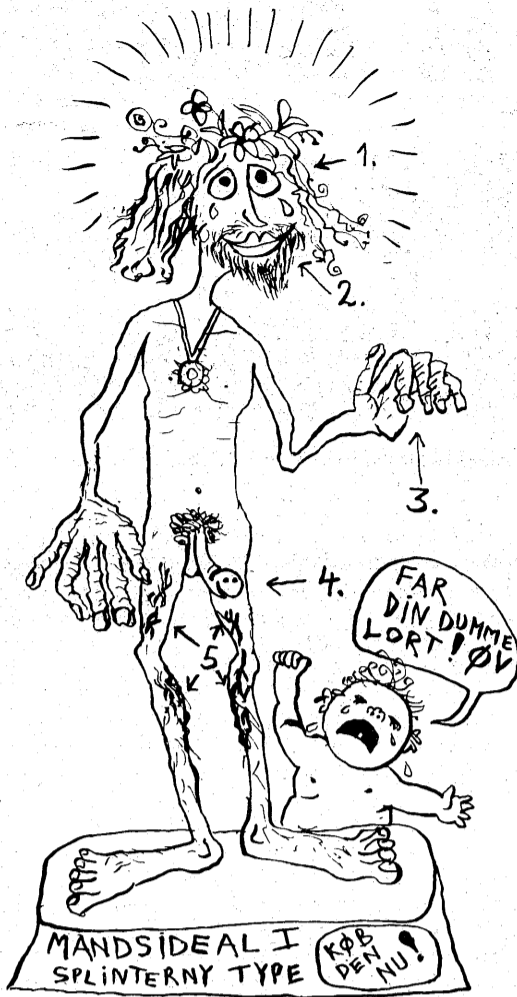
Der er imidlertid ingen grund til at opholde sig ved disse første reaktioner: efter at rødstrømperne har bidt sig fast og langsomt men sikkert dræner vores grupper for kvinder og iøvrigt rekrutterer nye, som måske (!) 'ellers' ville være kommet til os er disse primitive reaktioner, så vidt jeg kan skønne, hastigt på retur. Vores holdning til kvindebevægelsen er nu blevet mere nuanceret. Vi har nu erkendt (erklæret) at det er rigtig nok at kvinderne bliver undertrykt - osse af os.

Vi har erklæret os solidariske i deres kamp og meddelt, at vi vil holde op med at undertrykke dem. (Det her er måske nok allerede at ta munden for fuld, men - immervæk: det er i den retning det går). 1) Men denne erkendelse er (næsten) ikke blevet omsat i en aktiv solidarisk praksis. I bedste fald holder vi mund og blander os ikke, men er altid forstående og accepterende. I værste fald tier vi på de strategisk rigtige tidspunkter og steder og nøjes istedet med at små-modarbejde bevægelsen 'hjemme', dvs. vi lægger et konstant pres på vores 'koner'.

Den sidstnævnte holdning er resultat af en fuldstændig mangel på forståelse/analyse hvorimod den førstnævnte så vidt jeg kan se er et resultat af en utilstrækkelig forståelse/analyse: erkendelsen af vores kønsrolle indskrænker sig til at vi undertrykker kvinderne.

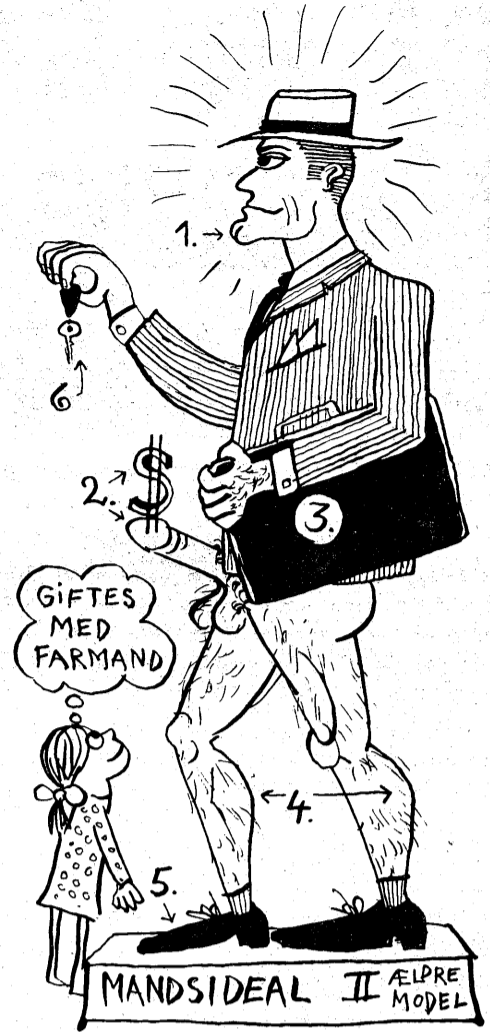
Derefter er vores (nye) praksis udelukkende negativt bestemt: vi skal opgi nogle privilegier, vi skal la være med nogle ting, og vi skal gøre det fordi vores kvinder ellers skrider! Men en sådan motivation kan næppe siges at være stærk nok til at fremtvinge fundamentale ændringer i vores måde at leve vores kønsrolle på. Den kan højst føre til overfladiske adfærdsændringer: til at vi modstræbende forlader den ene (lille) bastion efter den anden. Og det er ikke det der er brug for. En ændring i en del af vores adfærd kan aldrig bli' andet end midlertidig, tilsyneladende, hvis den ikke følges op af (eller er et resultat af) en fundamental omstrukturering af vores (mands-) bevidsthed.

Vi er m.a.o. - hvis vi virkelig ønsker ikke at være undertrykkere - nødt til at gå igang med at erkende alle implikationerne i vores kønsrolle. Men det vil osse uundgåeligt gi os en motivation til at ændre os,

Tegnforklaring:

1. Store følsomme øjne, som ikke er bange for at græde
2. Kysserigtig mund
3. Store røde runkne pølser (husarbejde De ved!)
4. Lille, men glad og høflig pik
5. Åreknuder (fremkommet ved at slæbe børn og vasketøj og Irmaposer og skraldespande

Tegnforklaring:

1. Karakterfast hage
2. Økonomisk og seksuel potens
3. Attachemappe = socialt ansvar
4. Velpudsede sko
6. Bilnøgle (kører hårdt, men retfærdigt)

tegning: Flemming Quist Møller

der ikke er udelukkende negativ: der skal faktisk ikke megen fantasi ('følsomhed') til for at indse at en befrielse fra vores mandsrolle osse vil betyde en kolossal udvidelse af vores muligheder som mennesker. Ikke altid at skulle manifestere sig, bli til noget, komme til tops, ikke altid at skulle være den suveræne køber på kvindemarkedet, ikke altid at skulle kunne ta en kvinde, sørge for hendes orgasme, være potent i videste forstand.

Solidarisk praksis

Jeg mener at en forståelse - som den her skitserede - af implikationerne i vores kønsrolle vil kunne danne udgangspunkt for en ny praksis. Vi skulle ha mulighed for at komme ud over de forskellige lammende

holdninger, som de fleste af os, der overhovedet har taget kvindernes befrielse alvorligt, er røget ud i.

Det er helt nødvendigt en gang for alle at få skøvlen under arvesyndens: det er ikke os, der har undertrykt kvinderne i nogle tusind år, vi er ikke skyldige, men vi er ansvarlige for den praksis vi lever nu og som vi vælger at leve fremover, vi er ansvarlige for vores praksis som mandlige enkeltindivider, ikke for 'mændenes' praksis som sådan, eller for 'mandsamfundet'. Men det betyder ikke at vi kan reducere undertrykkelses-/befrielsesproblematikken til et spørgsmål om individuel praksis.

Det er nok en af de aller sværeste (og bitreste) erkendelser vi overhodet kan komme til at gøre: i situationer (og/eller sammenhænge) hvor vi (synes vi) er

MANDENS KØNSROLLEPROBLEMER

Rødstrømperne har været igang et par år nu, og virkningerne er begyndt at vise sig. Deres angrebsmetode er utraditionel - selv på venstrefløjen er der mange der stejler - og deres angrebsmål er det også. De angriber et system, som hæmmer deres liv på alle måder, og agenterne for dette system er os, mændene. Det paradoksale for mig er blot, at det de vil nå frem til: udfoldelsesfrihed, selvstændighed, ægte solidaritetsfølelse (alt det rare), det ønsker jeg også. Dvs. jeg føler mig også spærret inde. Sagen er altså, at jeg spiller med - i herrerollen (dobbelbetydningen bedes bemærket) - i et system, der undertrykker samtidig med, at jeg selv bliver holdt nede. Min situation adskiller sig dog fra kvindernes på det meget væsentlige punkt, at hvis jeg ellers sørger for at benytte mig af systemet, kan jeg få det meget bedre end dem - og ved hjælp af dem.

Det gælder om at blive klar over, at vi går glip af en anden og bedre måde at leve på, samtidig med, at vi er med til at ødelægge kvindernes muligheder. Vi skal anstrenge os meget for at bryde ud af det net, der blev lagt omkring os. Og den eneste mulighed vi har, for at få denne anstrengelse til at lykkes, er at begynde med vores helt personlige situation. Det synes jeg nemlig er noget af det bedste rødstrømperne har vist: at skal der for alvor ske noget med vores bevidsthed og dermed med vores politiske rolle, så må vi starte fra neden. Den form for politisk arbejde, som

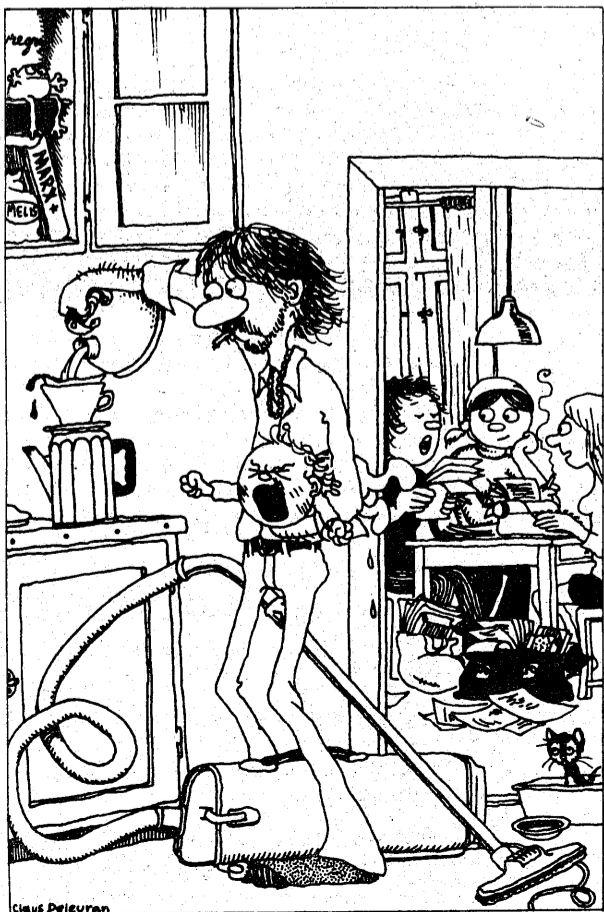
er fremherskende på venstrefløjen fører nemlig ikke langt, idet den ved sine præstationskrav virker direkte nedtromlende på dem, der ikke har ressourcer til at være orienteret om alt hvad der foregår, til at deltage i teoretiske diskussioner og deltage i aktioner. Alt sammen samtidig med, at man skal få sin personlige verden til at fungere, helst ud fra de principper som ligger til grund for det politiske arbejde.

Alternativet er at starte i sin personlige situation, og så ved hjælp af et fællesskab med andre, udvide denne til at omfatte de politiske problemer omkring en selv. Og kønsroller er noget meget personligt og noget meget politisk; kønsrollerne er nemlig den mest komplicerede og den mest skjulte af det borgerlige samfunds undertrykkelsesmekanismer.

Det er derfor jeg skrevet det her, for at se, om det er muligt at skabe et fællesskab mellem mænd, som kan få os til at stå ud af vore roller for alvor, få os igang med at skabe en bevidsthed, der komplementerer rødstrømpernes. Det er for det første (som de selv gentagne gange har fremhævet) den eneste måde hvorpå vi kan give udtryk for vores sympati for og solidaritet med rødstrømpernes arbejde (hvis det altså er sympati og ikke fortrængt angst). Og for det andet er det hamrende nødvendigt, hvis vi vil gøre os håb om, at skabe en anden og bedre tilværelse for os selv og andre.

Jeg kan ikke se anden vej til at komme igang på end at dem, som ovenstående siger noget, ringer (146696) eller skriver til mig. Når jeg så forhåbentlig, har fået samlet en stabel adresser, kan vi lave et møde.

TORBEN VOSBEIN
Herluf Trollesgade 24 5. sal.
1052 Kbhvn K.

Claus Dreyer

